

«Cent dies de juliol» recull un testimoni de la revolució llibertària del 1936

Carles Ribera posa veu a Joaquim Aleixandri i analitza els fets arran de l'aixecament franquista

LAURA PORTAL / Girona

● Joaquim Aleixandri va ser un testimoni com tants altres dels fets esdevinguts arran de l'aixecament franquista del 18 de juliol del 1936. Però la diferència entre ell i tanta altra gent és que va

escriure sobre el que va viure. Per això Aleixandri es converteix en testimoni excepcional d'uns episodis transcendentals. Ara l'editorial Proa publica *Cent dies de juliol. Un testimoni de la revolució llibertària*, obra del periodista d'El Punt

Carles Ribera, que fa de missatger dels textos d'Aleixandri i els contextualitza. Fa un any va escriure el que es podria considerar un pròleg d'aquest llibre, *Notícia d'un republicà. Biografia i textos de Joaquim Aleixandri*.

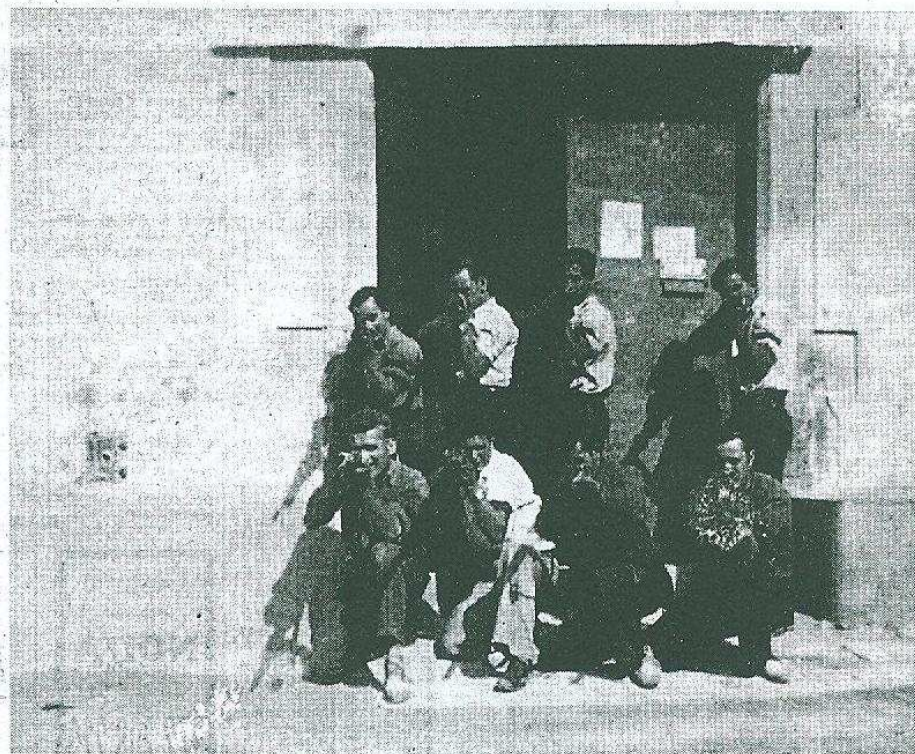
No van ser cent dies exactes, però sí aproximats, els que es van viure des que l'exèrcit no fidel a la República es va aixecar a les places africanes, i va iniciar una guerra que es va acabar convertint en fratricida. Aquests fets van afectar de diferent manera la població civil, i a Catalunya van tenir les seves peculiaritats.

Segons explica Aleixandri a través de les seves cartes i articles, i gràcies a la contextualització històrica, política i social que en fa Carles Ribera, es pot veure com part de la població catalana va aprofitar l'aixecament no tant per defensar la República, sinó per fer la revolució. Aleixandri va escriure aquests textos *a posteriori*, quan ja estava exiliat a l'Estat francès, molts anys després de la guerra.

La casualitat va fer que aquests documents arribessin a mans de Ribera el 2002, quan va morir Aleixandri, ja que era un germà de la seva àvia materna. El seu instint periodístic per informar, combinat amb la seva carrera d'historiador van generar aquest llibre a cavall entre l'assaig i el llibre de memòries.

Antirevolucionari

Van ser, doncs, aquests primers dies de conflicte en què, a part de la guerra iniciada pels revoltats, a Catalunya es vivien en-

La imatge de milicians de Caldes a la porta de l'ajuntament, el juliol del 1936, il·lustra la portada de *Cent dies de juliol. Un testimoni de la revolució llibertària*, obra de Ribera.

frontaments interns descontrolats. Aleixandri va ser crític ja des d'abans que comencessin; ja abans era antirevolucionari. De fet, com recorda Ribera, ell mai va estar d'acord amb l'ús de les armes i la violència: «*Repugnen els mitjans emprats per certa gent per fer triomfar una idea que diuen que tenen. Els homes que a sang freda maten i porten la pertorbació en una nació on la majoria dels ciutadans són contraris a lo que prediquen, no es poden titular*

idealistes.» Aquestes ratlles les va escriure dos anys i mig abans que esclatés la guerra, el gener del 1933, a *Acció Ciutadana*. Queda clar, doncs, que no s'apunta al carro després de viure els fets del juliol; sinó que ja està en contra de la violència abans que aquesta arribi. No és que Aleixandri fos un visionari, sinó que ja existia en la població catalana un pòsit que podia fer pensar en una revolució no precisament pacífica.

Segons Ribera, s'ha de

tenir en compte que les circumstàncies que envolten aquell fatídic mes de juliol eren incomparables amb les actuals. Per exemple, apunta Ribera, la societat era molt més violenta, era una època d'extremismes ideològics: «Ser democràtic com ho entenem ara era gairebé una excentricitat. Hi havia una Europa polaritzada.»

Però al marge de les consideracions ideològiques, hi havia unes diferències socials brutals, amb una classe obrera po-

bra i oprimida i una classe benestant que vivia amb tots els luxes, i la classe mitjana era gairebé inexistent. Aquesta classe obrera té unes condicions de vida terribles, la seva situació és un polvorí. Per tant, és lògic que esclati i faci la revolució quan hi ha l'aixecament militar. El que, recorda l'autor, sí que era generalitzat o majoritari a Catalunya era el sentiment antifeixista. Malgrat que davant l'aixecament de l'exèrcit es van donar dues respostes, la revolucionària i la de mantenir l'ordre republicà, en tots dos casos hi ha la unitat contra el feixisme.

Tot plegat es veu des del punt de vista local. Tot i que els apunts a través de la premsa barcelonina de l'època, de les estrenes de cinema i teatre, etc., serveixen per posar el lector en situació, les cartes d'Aleixandri es referien al cas concret de Caldes de Malavella. Ell hi vivia llavors i hi estava molt implicat políticament. Per això en va ser alcalde durant la guerra, a més d'haver format part del comitè.

Presentació a Girona

Cent dies de juliol. Un testimoni de la revolució llibertària serà presentat a la Llibreria 22 de Girona el pròxim dimarts 6 de novembre pel director de la revista Presència, Miquel Riera, i pel mateix autor.